

Gerardus van Helden (Grad)
geboren op 14 oktober 1875 te Helden
overleden op 22 juli 1963 te Melderslo

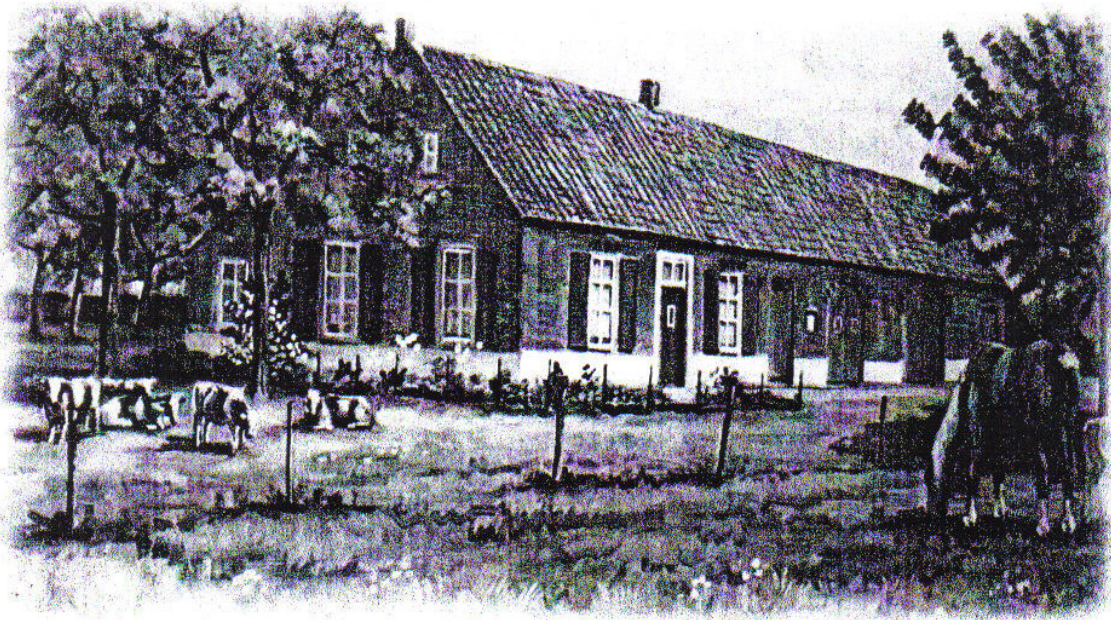
weduwnaar van *Wilhelmina Spreeuwenberg*.

Wilhelmina Spreeuwenberg overleed in het kraambed bij de geboorte van haar jongste kind.

Adres: A 97, Meldersloseweg 42, nu Massenweg 4 in Melderslo.

Zittend op de voorgrond Grad van Helden en
op de andere stoel zijn oudste dochter Trui.
Staanste van links naar rechts:
Mien, Toon, Stien, Handrie, Bert en Anna.
Datum van de foto waarschijnlijk enkele jaren
voor het begin van de oorlog.

*Schilderij van de boerderij,
vervaardigd in 1980 door Sjeng Jacobs uit Horst,
zoals die er tijdens de oorlog heeft uitgezien.*

Tijdens de oorlogsperiode woonden alleen de vier kinderen Mien, Stien, Handrie en Bert nog thuis.

Opa Grad van Helden heeft tijdens de oorlog het risico genomen om de twee joodse kinderen Joop van Coevorden (duiknaam Joop Stolk) en Sara Klara Lampie (duiknaam Nelly) in huis op te nemen. Dat gebeurde volgens zoon Handrie van Helden via Hanna van de Voort uit Tienray, die contacten had met de studentenbeweging in Amsterdam. Via haar liepen de aanmelding en plaatsing van joodse kinderen in de regio Horst. In elk dorp was er iemand die naast haar als vertrouwenspersoon optrad om de plaatsing te regelen. Men stond niet zo stil bij de gevaren, het was eigenlijk een soort vanzelfsprekendheid om mensen onderdak te bieden.

Uit verhalen die wij, kinderen van Handrie van Helden en Catharina van Helden-Vervoort, hebben gehoord over die tijd een paar anekdotes:

- de joodse kinderen leefden een heel gewoon leven met de bevolking. Zij maakten volledig deel uit van het gezin. Joop ging gewoon naar de lagere school met jongens uit de buurt. Ook Nelly hielp mee op de boerderij. Als er onraad dreigde schuilden ze in een aardappelkuil, een opslag van aardappelen onder stro en zand, in het veld een stukje van de boerderij af of elders in het hooi. Als het gevaar weer geweken was, kwamen ze weer voor de dag.*
- Vaak genoeg keken de Duitse soldaten Nelly, maar vooral ook Joop goed aan,*

omdat ze twijfelden aan de echtheid als kinderen van het gezin. Met name Joop leek als jochie niet zo op de rest van de familie. Hij had een duidelijke joodse uitstraling. 'Dat zijn er geen van hier', zeiden ze dan.

- Toon, die met zijn gezin tegenover de boerderij woonde, heeft ooit moeten vluchten voor de Duitsers. Hij kroop weg tussen de gedroogde bonen op zolder en via de schoorsteen vluchtte hij naar de bureu.

Ondertussen werden zijn vrouw Mien en enkele kinderen tegen de muur gezet om te weten te komen waar hij te vinden zou zijn.

- In de periode medio 1944, toen de Duitsers via Venray en Horst richting Venlo gingen (teruggedrongen door de Engelsen en Canadezen) naderde de bevrijding van dat deel van Nederland. Omdat Nelly goed Engels sprak, is zij met de pastoor van Melderslo richting Horst gegaan om de Engelsen tegemoet te treden. Zij troffen de Engelsen op de grens van Horst en Melderslo bij de beek. Dat was op zich niet ongevaarlijk omdat er nog overal landmijnen lagen.

Als kinderen van zoon Handrie van Helden en Catharina van Helden-Vervoort waren wij altijd heel nieuwsgierig hoe het in die periode de joodse kinderen verging.

Dat was ook de reden dat wij in 1990 een brief stuurden naar het KRO-programma 'Opsporing verzocht' van Han van der Meer om ons te helpen te achterhalen of Nelly nog leefde. Vader Handrie en zijn vrouw vroegen zich dat steeds maar af.

Omdat er regelmatig contact was met Joop van Coevorden, hij was altijd aanwezig op onze familiefeesten, waren we ook benieuwd naar het leven van Nelly.

Uit de brieven die hierna volgen valt op te maken hoe het zoeken naar Nelly uiteindelijk gelukt is.

Nelly is toen in augustus 1992 naar Melderslo gekomen en wij hebben uitvoerig met haar kunnen spreken.

In donkere kleding Sara Klara Simonson-Lampie (Nelly). Naast haar Trien van Helden-Vervoort en haar echtgenoot Handrie van Helden (foto 1992).

*In het midden Sara Klara Simonson-Lampie (Nelly).
Naast haar Handrie van Helden en Trien van Helden-Vervoort.
De foto werd genomen in Melderslo tijdens het bezoek van Sara in 1992.*

Joop van Coevorden heeft bij gelegenheid van de 40-jarige en 50-jarige bruiloft van Handrie en zijn vrouw een boom laten planten in respectievelijk juni 1985 en juni 1995 in het Vredeswoud in Jeruzalem en het Anne Frankpark.

In het ouderlijk huis hangen aan de wand nog de ingelijste oorkondes die hierbij horen. Op één van die oorkondes staat een tekst van Ben Gurion, Israëliisch eerste minister president: 'We zullen bomen planten op al het onontgonnen land en de beschamende wildernis te niet doen'.

Joop van Coevorden is inmiddels overleden. Mien en Ria, twee dochters van Handrie van Helden, zijn bij de crematie in Driehuis-Westerveld aanwezig geweest, evenals een oud-dorpsgenoot die in de oorlog bevriend was met Joop.

Wij zijn trots op onze opa Grad van Helden en hebben veel respect voor wat hij in de oorlog heeft gedaan.

De familie van Helden ontving tenminste drie brieven van Nelly (Sara Klara Lampie) uit Israël, die hier volgen:

Van S. Simonson-Lampie, 48 Vitkin Street, Haifa-Achuza, datum 17 juli 1948:

'Beste Vader, Han en Trien,

Ik denk, dat jullie mijn brief van Februari of Maart, waarin ik vertelde, dat ik nu in Palestina ben, wel hebben ontvangen. Ik heb nog geen brief van jullie hier ontvangen en ik zou het erg prettig vinden, weer eens iets van Melderslo te horen.

Ik heb groot nieuws en wel, dat ik nu al drie maanden getrouwd ben.

Ik kende mijn man van vroeger en toen ik hier kwam, zijn we ons gauw gaan verloven en in April zijn we getrouwd. Ik heet nu Simonson. We hebben een mooie woning in Haifa-Achuza, dat is een stad in Palestina. Mijn man heeft nu een nieuwe betrekking gekregen in Tel-Aviv, dat is een andere grote stad en daarheen gaan wij nu over een poosje verhuizen. Maar als jullie mij schrijven, stuur de brief dan maar naar het adres, dat ik hier boven aan de brief heb gezet.

Het is hier erg mooi, alleen nu is het niet zo leuk, omdat we nu oorlog hebben, maar dat zal wel gauw voorbij zijn. Ik woon boven op een hoge berg en ik heb dus een prachtig uitzicht over het land en ook een beetje over de zee, want onze stad ligt precies aan de zee.

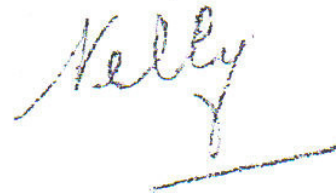
Hoe gaat het jullie allemaal? Vader, hoe is het met U? En met Han en Trien? De kinderen zullen wel groot zijn al, of hebben jullie weer een kleintje? Is alles op de boerderij nog hetzelfde? Zijn de kamers nog allemaal net zo en de keuken en de stallen? Ik denk nog zo vaak aan alles en aan jullie allemaal. Hoe is het met Toon en Mien en de kinderen? Hoeveel hebben die er nu? En bij Jan en Mientje in Tienray? En Anny en Wiel in Tegelen? En Toon en Tru op de Hegelsom? Is Bert nog steeds daar? En is Stien nog in het klooster? Vertellen jullie me alles? Hoeveel koeien hebben jullie nu en hoeveel varkens? Hoe staat de oogst? Is er al wat binnen?

En hoeveel paarden hebben jullie? Als jullie mij schrijven, moet je op de enveloppe schrijven: per luchtpost, en dan moer er 35 cent postzegels op geplakt worden. Dat is wel een heleboel, maar dan heb ik de brief ook in 4 dagen en anders duurt het wel 6 weken of nog langer en dan kan de brief ook weg komen. En dat zou jammer zijn, want ik ben toch zo heel erg nieuwsgierig naar alles. Is bij Dekkers alles hetzelfde en bij Thomas z'n Piet, en bij de meester, is dezelfde pastoor er nog? Trien, hoe is het bij jou thuis, is daar alles nog hetzelfde, zijn ze nu allemaal getrouwd?

Nu ik moet ophouden, want ik heb nog heel veel te doen. Dit is een lange brief, hij lijkt alleen maar kort, omdat hij met de schrijfmachine is geschreven. Dus, ik hoop, dat ik heel gauw wat van jullie allemaal zal horen, heel veel groeten en het allerbeste voor Vader, Han, Trien, Toon, Mien, Tru, Toon, Annie, Wiel, Bert, Stien, Jan, Mientje,

van

*Van Saar Simonson-Lampie, Oley Hagardomstr. 9
Tel Aviv Code 69 715, Israël,
datum 8 Maart 1992:*

'Beste Mevrouw Anny Arts-van Helden,

Tot mijn grote verrassing kreeg ik via het Nederlandse Consulaat hier in Tel Aviv Uw brief 'Aan KRO-Spoorloos' plus een brief van het Israëlische Consulaat in den Haag plus (en dat tot mijn allergrootste verrassing) mijn brief aan Uw ouders van Juli 1948.

Natuurlijk herinner ik me Uw ouders nog heel goed. Hoe gaat het hun? Zijn ze gezond en wat doen ze nu, nu ze de boerderij hebben verlaten? En hoe gaat het met de andere broers en zusters van Uw vader? Ik herinner me Bert, Toon, de oudste getrouwde zuster, waarvan ik de naam niet meer weet, en een zuster in Tegelen en natuurlijk Mien, hoe gaat het haar, woont ze nog in Venray? (Ze bedoelde waarschijnlijk Tienray) Ik zou het erg leuk vinden iets over allemaal te horen.

En nu iets over mijzelf. Ik ben in 1948 getrouwd met een schoolinspecteur. Nog datzelfde jaar zijn wij overgeplaatst naar de stad Tel Aviv, waar ik nog steeds woon. In 1949 is mijn dochter Dania geboren en in 1952 mijn zoon Itamar. Dania is getrouwd, is van beroep bibliothecaresse en heeft drie kinderen van 14, 12 en 6 jaar, twee meisjes en een jongen. We komen heel geregeld bij elkaar en dat is altijd gezellig. Zij wonen in de stad Jeruzalem, ongeveer een uurtje rijden van hier. Mijn zoon Itamar is professor op de universiteit Berkley in Californie in Amerika. Ook hij is getrouwd en heeft een zoon en een dochter. Die zie ik dus niet zo vaak. Zo eenmaal in de twee jaar bezoek ik ze, of ze komen hier bij ons.

Acht jaar geleden is mijn man gestorven en sedertdien woon ik dus alleen. Ik heb een prettige woning in een buitenwijk van de stad Tel Aviv. Met mij gaat het verder goed. Ik ben gezond en heb een druk leven. Ik doe veel vrijwillig werk, heb heel veel vrienden en kennissen, ook Hollanders, speel geregeld bridge, enz. enz. Tot voor een aantal jaren heb ik als secretaresse op een kantoor gewerkt, wat altijd mijn beroep is geweest.

Ik ben een paar keer voor een paar weken vakantie terug geweest in Holland. Misschien kom ik a.s. zomer weer en dan zal ikk jullie heel zeker opzoeken. Dat zou leuk zijn, ofschoon we allemaal wel een dagje ouder geworden zijn. Hebben Uw ouders ook telefoon?

Ik herinner me Joop (Joop van Coevorden, F.R.) tamelijk goed, het was toen een leuk jongetje met donkere krullen, als ik mij niet vergis. Hij kwam, geloof ik, uit Haarlem. Wat doet hij nu. Hij is heel beslist getrouwd en heeft ook kinderen. Hebben zijn ouders de oorlog overleefd. En wat is er later met hem gebeurd?

Ik heb na de oorlog van Januari 1945 tot September in Eindhoven gewerkt als secretaresse. Toen kwam ik nog wel eens bij Uw familie op de boerderij. En daarna ben ik terug gegaan naar Amsterdam, waar ik verder heb gewerkt. En ik meen me te herinneren, dat eens in 1946 Uw oom Bert met, geloof ik, Uw grootvader bij mij in Amsterdam op bezoek zijn geweest. Ik ben eind 1947 naar Israël gegaan. Ik ben hier heel tevreden en heb een prettig leven.

Heel graag zou ik nu ook iets over jullie allemaal willen weten. En ik zou het erg leuk vinden iets van jullie te horen en te lezen, en misschien zelfs wat foto's!

Ik wens de hele familie het allerbeste, heel veel groeten voor jullie allemaal,

jullie
Saar Simonson-Lampie
15.00.11

Van Saar Simonson-Lampie, Tel Aviv, Israël, datum 1 Juli 1992:

'Beste Mevrouw Arts (mag ik Anny zeggen?),

De reden, dat ik niet eerder heb geschreven, was dat mijn plannen om naar Holland te komen deze zomer nog niet vast stonden. Maar daarover later. Eerst wil ik even vertellen, hoe leuk ik het vond, Uw brief te krijgen met zo veel bijzonderheden over

de hele familie. Heel jammer vond ik het, dat Uw tante Mien, met wie ik het meest bevriend was, niet meer leeft. Van al die familie, die U noemt, herinner ik me alleen Uw tante Stien helemaal niet. De rest allemaal wel. Ik heb zelfs een paar weken geleden een oud fotoalbum te voorschijn gehaald en daar de trouwfoto van Uw tante Mien met Ome Jan gevonden, een foto van Tante Mien met haar eerste baby en een foto van Uw vader.

En nu mijn reis. Mijn zoon uit Amerika heeft begin Juli een congres in Londen tot 14 Juli. Nu komen mijn dochter uit Jeruzalem en ik op 14 Juli naar Londen, waar we vijf dagen met z'n drietjes samen zullen zijn. Ik verheug me er enorm op, ik heb mijn zoon al weer een jaar niet gezien, toen was ik bij hun op bezoek. Op 19 Juli kom ik met mijn dochter naar Amsterdam, waar we een paar dagen in Hotel Holbein in de Holbeinstraat zullen zijn. Op 25 Juli komen mijn schoonzoon met de drie kinderen uit Jeruzalem naar Holland, waar ze voor veertien dagen een woning in Friesland aan een van de meren gehuurd hebben. Zij gaan 10 Augustus naar Israël terug. Ik blijf nog tot waarschijnlijk 1 September in Holland en ik ben van plan jullie allemaal ergens in Augustus te komen bezoeken. Wat zal dat leuk zijn. Ik heb jullie telefoonnummer en zal jullie dus tijdig bericht geven. Ik verheug me er al op. Ik zal wel bij de Spoorwegen informeren, hoe ik naar Melderslo of naar Oss kan komen. Er zullen beslist wel goede busverbindingen bestaan. Ik vind het ook leuk, dat jouw (mag toch wel hè?) en ook jij bij het onderwijs werken. Mijn man, die 9 jaar geleden gestorven is, was nl. heel veel jaren inspecteur bij het onderwijs, allemaal één familie dus.

Ik ga nu ophouden, want we kunnen elkaar binnenkort alles persoonlijk vertellen. Ik wens U allemaal het allerbeste en tot spoedig weerziens,

Uw
Sara Klara Lampie

Sara Klara Lampie (duiknaam 'Nelly') is tijdens de Tweede Wereldoorlog bij de heer G. van Helden in Melderslo ondergedoken geweest.

Ook Joop van Coevorden (duiknaam 'Joop Stolk') is tijdens de Tweede Wereldoorlog bij de heer G. van Helden in Melderslo ondergedoken geweest.